

Het glimlachen van

CERVANTES

Cervantes heeft net thuis gedineerd, met zijn familie. Terwijl zijn vrouw de tafel afruimt nestelt hij zich in een schommelstoel op het balkon, waar elke avond een lekkere bries voorbijkomt.

Hij steekt een Partagás sigaret op en bladert afwezig door een editie van La Habana Elegante. Na een tijdje brengt de meid een kopje koffie. Vóór het kanon weerklinkt dat jaren geleden het sluiten van de poorten van de muur van Havana aankondigde, zullen de kinderen zich in de woonkamer verzamelen om muziek te maken.

Ze zullen liedjes zingen waarbij hij hen op de piano begeleidt. Cervantes zal een paar aanstekelijke habaneras en guarachas spelen die in de mode zijn, terwijl de kleine María – enig meisje tussen zoveel jongens – iedereen aan het lachen zal maken door op alles te willen dansen en piano te willen spelen terwijl papa speelt. Die nacht zal hij twee nieuwe dansen voor piano laten horen die hij nog geen dag geleden geschreven heeft. Hij noemt ze Danzas maar eigenlijk zijn het ware wonderen van synthetische en muzikale voortreffelijkheid. Korte stukken in twee delen van nauwelijks tweeëndertig maten, die het Cubaan-zijn puur en elegant weergeven met de techniek van een erudiete componist. Hij gebruik altijd twee verschillende thema's in elk deel, maar zó ingenieus ontworpen dat het één niet zou kunnen bestaan zonder het ander; zo een geïntegreerde eenheid bereikend in die prachtige muzikale miniaturen.

Het zijn stukken die emotionele warmte combineren met intellectuele diepgang. Intellectualiteit in dienst van de eenvoud, het directe, het huiselijke. Stukken geïnspireerd door alledaagse zinnen, anekdotes en kennissen. Hij heeft er al meer dan dertig geschreven en zal nog een tiental componeren.

Het Cubaanse van die dansen accentueert het mestieze, het uit Spanje afkomstige transculturele, waar het Afrikaanse zich reeds met het Spaanse had gemengd voordat het naar Amerika kwam. Een zeker air, gratie en 'sandunga' (uitgelatenheid); creoolse frisheid en speelsheid won de muziek onder een belangrijke, zwarte invloed en Cervantes wist dit samen te smelten en op organische wijze te balanceren in het ritmische element, de melodische uiting – vaak met contrapunt – en de harmonische structuur, waarbij hij een samenhangende muzikale textuur vol poëzie wist te realiseren.

Cervantes had na zijn cum laude afstuderen aan het Conservatorium van Parijs in Europa carrière kunnen maken. Hij gaf recitals in grote concertzalen, niet alleen als pianist maar ook als dirigent.

Hij behaalde successen en ging vriendschappelijk om met Liszt, Rossini en andere grote namen in de geschiedenis van de muziek, maar besloot terug te keren naar Cuba – ‘zoals het klokje thuis tikt...’ – waar hij bleef spelen, lesgeven en componeren. Hij schreef symfonieën, kamermuziek, muziek voor theater en veel pianomuziek.

Morgen zal hij vroeg opstaan en de O'Reilly straat aflopen om zijn dansen naar de drukkerij te brengen. Deze zal hij gewoon afleveren. Hij zal zich geen zorgen maken om herziening of het noteren van de tempi. Hij zal ze niet corrigeren. Deze dansen – die hem de geschiedenis van de muziek in zouden doen gaan, en waarom hij wordt beschouwd als de grootste componist van het Cubaanse muzikale nationalisme van de negentiende eeuw – vindt hij niet zo belangrijk. Deze dansen, waarom hij bekend staat en die vandaag de dag in alle concertzalen ter wereld gespeeld worden, waren voor hem niet meer dan een ‘muzikale glimlach’.